

Budapest, 2021. június 30.

A Greenpeace véleménye az ellenzéki együttműködés pártjai által közzétett Közös Alap programtervezetének Zöld Magyarország fejezetéről

A Greenpeace Magyarország üdvözli, hogy az ellenzéki együttműködés pártjai Közös Alap programtervezete igyekszik megoldást találni a világot és hazánkat sújtó klíma- és ökológiai válságra. Az alábbiakban kifejtjük szakmai véleményünket a programtervezet Zöld Magyarország fejezetéről általánosságban és részletes iránymutatást adunk az abban foglalt cselekvési területekre vonatkozóan.

Általánosságban

A tervezet szemlélete alapvetően megfelelő, a kijelölt irányokat döntően helyesnek tartjuk. Azonban keveselljük a célok megvalósításának garanciáját nyújtó konkrét lépéseket, intézkedéseket az anyagban, amelyeket a leendő kormány az elkövetkezendő négy évben hajtana végre.

Egyebek mellett egyetértünk azzal a szándékkal, mely a környezet- és természetvédelmi intézményrendszer helyreállítását jelöli ki célként, a megújuló energiaforrásokra való átállás szükségességével, a szélenergia tiltásának feloldására vonatkozó célkitűzéssel, valamint a közlekedést érintő technológiaváltás, és az ökológiai gazdálkodás támogatásával.

A programtervezetben azonban hiányosságokat is találtunk, és egyes részletkérdéseknél tartalmi pontosításra, illetve magyarázatra, további kifejtésre van szükség. Ezeket az alábbiakban, az alfejezeteknek megfelelően csoportosítva ismertetjük.

A klímavészhelyzet és energia, a környezet- és természetvédelem, valamint közlekedés alfejezetek nincsenek megfelelő alapossággal kidolgozva. Nem látjuk indokát, hogy ez a három alfejezet miért lényegesen rövidebb, mint a vidékfejlesztéssel és az agráriummal foglalkozó rész, pedig az összes felsorolt területen azonos nagyságrendű fellépésre van szükség ahhoz, hogy elkerüljük a klíma- és ökológiai katasztrófát.

Klímavészhelyzet és energia

- Örvendetes, hogy az uniós „legalább 55%-os” kibocsátás-csökkentési célértéknél magasabb károsanyag-kibocsátási arányt (legalább 60% 2030-ig) vállal a tervezet. Azonban tudományos kutatások támasztják alá, hogy ha 1,5 fok alatt szeretnénk tartani a felmelegedést, akkor az elégséges szint 65% lenne.
- A Paks II. beruházás felülvizsgálata helyett a projekt végleges leállítására van szükség.
- A hazai ingatlanállomány felújításának tervezett üteme (évi 100 000 lakás) nem elégséges: a rendelkezésre álló idő (29 év 2050-ig) alatt mintegy 4 millió lakott lakást és lakott üdülőt kell karbonsemlegessé tenni. Ezek döntő többségénél teljes energetikai felújításra van szükség, de még az újabban épített, vagy nemrégiben felújított, kedvezőbb energetikai besorolású ingatlanok többsége is legalább tüzelőanyag-váltásra szorul.
- Az ingatlanállomány felújításhoz pénzügyi forrást kell rendelni, és meg kell határozni az állam szerepét.
- A klímagyilkos Mátrai Erőművet és az erőműhöz kapcsolódó bányákat a lehető leghamarabb be kell zárni, és a szén és lignit fűtési célú felhasználását is be kell tiltani. Erre vonatkozóan semmilyen utalást nem találtunk a tervezetben.

- A megújuló energiaforrásokra való átállási célkitűzés mellett is szükségesnek tartjuk, hogy a tervezet kitérjen a gázerőművek kérdésére (meddig tartja elképzelhetőnek a dokumentum ezek használatát, illetve engedélyezhetőnek tartja-e újak építését), illetve a fosszilis energiaforrások bányászatára is. Utóbbiak esetében céldátumot kell meghatározni a kitermelésük befejezésére, új kitermelés pedig nem engedélyezhető.

Környezet- és természetvédelem

- „Az országban lévő ökológiai értékeket a meglévő természeti területek szigorú védelmével, valamint új élőhelyek (pl. erdők, vizes élőhelyek) létrehozásával növelni kell” mondat szándékával egyetértünk, a szakmailag is pontos fogalmazás *“Az országban lévő ökológiai értékeket, a meglévő természeti területeket szigorúan védeni kell, a tönkretett természetes élőhelyeket helyre kell állítani.”* lenne.
- A betétdíjas és újratölthető csomagolóanyagok használatát nem szimplán támogatni kell, hanem kötelező kvótákkal előírni.
- A tervezetben nincs szó az intézményekben, illetve a közterületeken végzett szelektív hulladékgyűjtésről. Jelentősen növelni kell a szelektív gyűjtőszigetek számát, és ki kell építeni az utcai szelektív gyűjtést. Ki kell terjeszteni a szelektív gyűjtést minden intézményre, lakóépületre és vállalkozásra.
- A hulladékmennyiség csökkentése, a hulladékkeletkezés megelőzése akkor működik, ha megfelelő tilalmak születnek, és jelentős termékdíjak, valamint betétdíjak kerülnek bevezetésre – szükségesnek tartjuk, hogy ezeket részletezze a tervezet.

Közlekedés

- A szennyező járművek használatát korlátozni kell. Kötelező céldátumot kell meghatározni először az öregebb, súlyosan szennyező járművek, majd minden belső égésű motoros jármű kivonására, ahogy azt számos ország, város megtette már.
- A használatarányos útdíj önmagában nem elégséges, azt ki kell egészíteni a szennyezés mértékével is (szennyezésarányos útdíj).
- A tiszta közösségi közlekedést, a nem motorizált közlekedést és a mikromobilitási lehetőségeket olyan mértékben kell fejleszteni, hogy azok valódi alternatívát nyújtsanak a személygépjárművel történő közlekedésre. Ezzel városaink levegőtisztasága is nagymértékben javítható lenne.
- A kerozinadó bevezetése mellett a rövidtávú repülőjáratokat be kell tiltani.
- A közlekedés okozta légszennyezés csökkentése nem jelenik meg a tervezetben, az NO₂ szennyezés ügyében folyó uniós kötelezettségzegzési eljárás ellenére.

Vidékfejlesztés és agrárium

- Az alfejezetben foglaltakkal döntően egyetértünk, legnagyobb hiányossága, hogy a mezőgazdasági felsőoktatásról nincs benne szó. Ahhoz, hogy a vidék megtartó ereje növekedjen, vonzóvá váljon a fiataloknak, és alkalmas legyen egészséges élelmiszerek termelésére, az agráralkotás rendszerét kell alapjaiban megváltoztatni, és ökológiai szemléletűvé kell tenni.
- Egyértelműen ki kell jelenteni, hogy a mezőgazdaság egészét fenntartható és ökológiai szemléletűvé kell alakítani.